

دستورالعمل اقدامات نظام سلامت در تجمعات انبوه

مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های
پزشکی اصفهان
گروه مدیریت بحران

بر اساس دستورالعمل شماره
۴۰۳/۳۴۹۶۱ روز ۹۵/۱۱/۱۷
اورژانس کشور

احتمال بروز عمدی حوادث و سوانح انسان ساخت، طبیعی و باشد در تجمعات انبوه بسیار زیاد می باشد. از همین رو پیش از برگزاری آنها، نیاز به توجه و برنامه ریزی جدی می باشد. این مهم نباید نادیده گرفته شود که تجمعات انبوه بزرگ، ممکن است جوامع را با خطرات جدی سلامت و شرایط امنیتی مواجه سازد که خود می تواند به موضوعی بین المللی تبدیل شود. "سلامت" یکی از مهمترین جنبه هایی می باشد در تجمعات می بایست به آن پرداخت، اساسی ترین اقداماتی که باید توسط نیروهای نظام سلامت انجام گیرد در چند محور ذیل می باشد:

۱- ارزیابی ریسک:

- ارزیابی و بررسی لازم در خصوص خطرات احتمالی و بررسی محیط فیزیکی محل گردهمایی و مکان های عبور و حرکت جمعیت
  - بررسی همه خطرات محتمل مانند خطرات بیماریهای واگیر، اقدامات تروریستی، اختلال در سیستم درمانی و....
  - تهیه نقشه خطر اختصاصی برای هر تجمع انبوه
  - ارائه راهکارهایی برای پیشگیری، کاهش اثرات و پیامدها، آمادگی برای مواجهه با خطر، مقابله و پاسخگویی به پیامدها
- این مسئولیت جزء وظایف ذاتی تمامی حوزه های نظام سلامت بوده و به نحو مناسب باید اقدام و اطلاع رسانی لازم صورت گیرد.

۲- پیشگیری:

الف) بهداشت محیط:

- ۱) مداخلات لازم جهت ایمنی آب:
  - استقرار تیم های عملیاتی بهداشت با تجهیزات بازرسی مورد نیاز
  - تشدید کنترل کیفی آب آشامیدنی
  - نظارت بر توزیع و عرضه آب آشامیدنی (حتما از آب بسته بندی و آب بطری استفاده گردد و از توزیع آب بوسیله مخازن و تانکرهای سیار و یا ثابت به دلیل مسایل امنیتی اجتناب گردد)
- ۲) مداخلات لازم جهت ایمنی غذا:
  - استقرار تیم های عملیاتی بهداشت با تجهیزات بازرسی مورد نیاز
  - تشدید کنترل بهداشتی مراکز تهیه و توزیع و عرضه مواد غذایی
  - نظارت بر حمل مواد غذایی
  - نظارت بر توزیع مواد غذایی و آشامیدنی در طول مراسم، استفاده از مواد اولیه سالم، استفاده از ظروف و لیوان های یکبار مصرف و...
  - نظارت بر نذورات مردمی
  - کنترل دستفروشان مواد غذایی

ب) پیشگیری از حوادث CBRNE

- استفاده از سیستم های نظارت پیشرفته و سندرمیک جهت کشف سریع حوادث بویژه حوادث عمدی
- استقرار تیمهای عملیاتی مرکز مدیریت بیماریهای واگیر
- برنامه ریزی جهت استقرار تیم های واکنش سریع بهداشتی در صورت بروز هر گونه حادثه یارویداد مشکوک
- ارائه آموزش عمومی به مردم در خصوص پیشگیری از حوادث CBRNE و اطلاع رسانی به مقامات مسول در صورت مشاهده هر گونه مورد مشکوک
- برنامه ریزی جهت استقرار تیم های تشخیصی جهت نمونه برداری سریع و تشخیص حادثه در صورت نیاز
- تعامل و همکاری مناسب تیم های عملیاتی با نیروهای امنیتی

ج) پیشگیری از آسیب های فیزیکی

- آموزش تردد آهسته و روان در مسیرهای تعیین شده جهت پیشگیری از ازدحام و فشار جمعیت
- ارزیابی و شناسایی گروه های آسیب پذیر توسط نیروهای عملیاتی نظام سلامت
- آموزش نکات ضروری برای پیشگیری از تروما و آسیب و مشکلات سلامتی به جمعیت عمومی بویژه بیماران مزمن مانند آسمی ها ، بیماران قلبی و عروقی، بیماران دارای محدودیت حرکتی، صرع و ...

د) محافظت از امدادگران

- برنامه ریزی برای تامین تجهیزات حفاظت شخصی مناسب (personal protective equipment(PPE))
- برنامه ریزی جهت استقرار تیم های hazmat در صحنه جهت انجام مداخلات لازم در حوادث مواد خطرناک
- هماهنگی با تیم های hazmat جهت تعیین شعاع ایمن در صورت وجود مواد خطرناک در صحنه (منطقه بندی حادثه: داغ، گرم، سرد)
- هماهنگی با نیروهای امنیتی جهت استقرار در صحنه و انجام اقدامات امنیتی و حفاظتی برای نیروهای امدادی

* بدلیل اهمیت بسیار بالای آموزش عمومی در خصوص ریسک های محتمل در تجمعات انبوه، تهیه بسته آموزش عمومی و همکاری با رسانه ها جهت انتقال مناسب این اطلاعات ضروری می باشد.

۳- پاسخ

- آماده باش کلیه پایگاههای اورژانس و استقرار آمبولانس و اتوبوس آمبولانس طبق نقشه عملیاتی
- فعال کردن آمبولانس های رزرو با استفاده از نیروهای ستاد عملیاتی
- آماده باش نیروهای خارج شیفت بر اساس نیاز
- استفاده از ظرفیت موتورلانس جهت پاسخگویی سریعتر
- تعیین اکیپ امدادی پیاده جهت سهولت و پاسخگویی سریعتر

- آماده باش پایگاههای اورژانس هوایی دانشگاههای علوم پزشکی
- آماده باش EOC دانشگاه علوم پزشکی و ارتباط مناسب با سطوح بالاتر در صورت نیاز
- آماده باش کلیه مراکز درمانی دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جهت پذیرش و درمان کلیه بیماران و مصدومین احتمالی
- پیش بینی لازم جهت تامین منابع انسانی، تجهیزاتی و لجستیک برای شرایط اضطراری
- برنامه ریزی جهت افزایش ظرفیت بیمارستانها با توجه به سطح حادثه (پرسنل درمانی، کادر تخصصی، تخت های اورژانس، بخش های ویژه)
- آماده باش تیم های DMAT جهت پاسخگویی به شرایط اضطراری
- تعیین تیم های پزشکی ویژه از مجرب ترین و متخصص ترین کادر پزشکی جهت ارائه خدمات به افراد VIP در صورت نیاز و با هماهنگی
- ارجاع بیماران به بیمارستانهای رفرا تعیین شده و هماهنگی با ستاد هدایت دانشگاه جهت توزیع مناسب و متعادل مصدومین و بیماران در صورت بروز حادثه
- برنامه ریزی جهت استقرار تیم های سلامت روان در صورت نیاز

۴- تعامل، همکاری و مدیریت اطلاعات

- تقویت همکاری های بین بخشی و فرابخشی
- برنامه ریزی جهت استفاده از ظرفیت سازمان های همکار و پشتیبان، بخش های خصوصی و دولتی
- ایجاد پست فرماندهی واحد در صورت بروز حادثه
- هشدار سریع و به موقع به حوزه های مرتبط در صورت مواجهه با هر گونه مورد مشکوک یا بروز هر حادثه مشکوک (احتمال حوادث تروریستی)
- هماهنگی اقدامات پاسخ با پست فرماندهی حادثه، مقامات مسئول و سازمان های مرتبط
- مستند سازی تمامی اقدامات و فعالیت های صورت گرفته و مد نظر قرار دادن امنیت اطلاعات